

Beschrijving huidige situatie: Natuur

Omgevingsvisie en -verordening Gelderland

Het projectgebied van WaardeVOL Brummen ligt in het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Dit legde de provincie vast in de Omgevingsvisie Gelderland en de Omgevingsverordening. De provincie realiseert en beschermt het GNN om biodiversiteit nu en voor toekomstige generaties veilig te stellen en te ontwikkelen.

Wat is het GNN?

Waardevolle natuurgebieden en ecologische verbindingzones vormen samen het GNN. Naast al bestaande gebieden is binnen het projectgebied ook ruimte voor circa 100 hectare te ontwikkelen nieuwe natuur die van (inter)nationaal en provinciaal belang is. Een groot deel van het projectgebied is internationaal beschermd: Natura 2000-gebieden (N2000). Juist in deze gebieden moet biodiversiteit behouden of verbeterd worden. De provincie geeft in haar natuurbeleid prioriteit aan het behalen van de N2000-doelen. Het GNN en de Groene Ontwikkelzone (GO) vervullen een belangrijke rol bij het behoud van biodiversiteit. In de GO is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. De GO bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan bos of natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het GNN. Het gaat om landbouwgrond en om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven. Ecologische verbindingzones maken deel uit van de GO, evenals weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden.

In de Omgevingsvisie is nog een specifieke bescherming vastgelegd voor de 'natte landnatuur' aangevuld met een 'beschermingszone natte landnatuur'. De Oekense Beek is aangewezen als watergang met een 'specifiek ecologische doelstelling' (SED).

De provincie wil de natuur van het GNN beschermen tegen aantasting en nam daarom regels op in de Omgevingsverordening. Centraal staat de bescherming van de kernkwaliteiten die bestaan uit:

- bestaande natuurwaarden
- nog te ontwikkelen potentiële waarden
- omgevingscondities.

Voor het gebied 'Landgoederen Brummen' zijn de (nog te ontwikkelen) natuurwaarden als aparte bijlage bij de Omgevingsvisie en -verordening opgenomen: Zie Bijlage 1A Kernkwaliteiten GNN en GO.

Zie Bijlage 2 Omgevingsvisie Gelderland: themakaart waternatuur.

Natuurbeheerplan Gelderland

Op de Beheerkaart in het Natuurbeheerplan Gelderland is de bestaande natuur weergegeven met natuurbeheertypen. Op grond van de Subsidieregeling voor Natuur- en Landschapsbeheer komen eigenaren in aanmerking voor subsidie voor natuurbeheer. De 'ontwikkelopgave' voor nieuwe natuur is onderdeel van het GNN en is vastgelegd op de Ambitiekaart van het Natuurbeheerplan Gelderland. Voor deze gebieden is subsidie beschikbaar voor functieverandering van landbouw naar natuur (waardevermindering) en voor inrichting van nieuwe natuur.

Zie Bijlage 3 Natuurbeheerplan Gelderland – Beheerkaart en Bijlage 4 Natuurbeheerplan Gelderland - Ambitiekaart voor nieuwe natuur.

N2000 Landgoederen Brummen

De Landgoederen Brummen omvatten de landgoederen Leusveld en Voorstonden. Omdat de natuur in deze gebieden van uitzonderlijke betekenis is, wees het Rijk ze aan als N2000-gebied. Het Rijk stelde de begrenzing van het N2000-gebied Landgoederen Brummen in juni 2013 vast. Ook is aangegeven voor welke typen natuur en welke specifieke soorten de Landgoederen Brummen belangrijk zijn. Dit zijn de "instandhoudingsdoelen".

De provincie stelde in 2015 het N2000-beheerplan vast voor Landgoederen Brummen. Daarin staan de te nemen maatregelen om de voor het gebied geformuleerde doelen te halen en voor welke activiteiten een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet moet worden aangevraagd. De provincie stelde het beheerplan Landgoederen Brummen samen met een klankbordgroep van belanghebbenden uit het gebied op. Dit beheerplan geldt voor 6 jaar. Daarna volgt elke 6 jaar een nieuw beheerplan. Waar relevant wordt in dit plan maximaal drie beheerplanperiodes vooruitgeblikt. De horizon ligt op 2032.

In de Landgoederen Brummen zijn voor N2000 natuurwaarden aangewezen voor heischraal grasland en blauw grasland, nat elzenbroekbos (vochtige alluviale bossen) en beuken-eikenbossen met hulst. Daarnaast zijn de soorten kamsalamander en drijvende waterweegbree aangewezen. De kernopgave voor N2000 is het herstel, behoud, kwaliteitsverbetering en uitbreiding van de ecologische vereisten van deze natuurtypen en soorten.

Een groot deel van dit gebied voldoet nog niet aan de vereiste kwaliteit. Voor de kamsalamander geldt behoud. Waar sprake is van uitbreiding is dit voorzien binnen de N2000 begrenzing. De belangrijkste knelpunten voor het behalen van deze doelen zijn de waterhuishouding en de hoge depositie van stikstof.

Programmatische aanpak Stikstof (PAS)

De PAS heeft tot doel:

- stikstofproblemen te verminderen
- achteruitgang van de natuur te stoppen
- ontwikkelruimte te creëren voor economische sectoren, zoals landbouw, industrie en verkeer.

Dit programma is vastgesteld door Rijk en provincies en trad op 1 juli 2015 voor een tijdvak van zes jaar in werking. De PAS-maatregelen moeten op 30 juni 2021 zijn uitgevoerd.

PAS-maatregelen en N2000

De maatregelen die moeten worden uitgevoerd voor N2000 en PAS zijn opgenomen in het Beheerplan N2000 en de PAS-analyse (zie bijgevoegde kaarten voor de maatregelen). De meeste opgevoerde maatregelen komen voort uit de PAS. De eerste beheerplanperiode (2015 t/m 2021) is primair gericht op het stoppen van de achteruitgang van de kwaliteit van de habitattypen en van de soorten. De PAS-maatregelen zijn vooral gericht op

- hydrologisch herstel
- aanplant en omvorming van bos (grotendeels gerealiseerd)
- realisatie van 15 hectare omvorming van landbouwgrond naar nieuwe natuur. Hiervan is nog 12 hectare te verwerven
- bestrijding invasieve soorten

Om verdroging van het gebied tegen te gaan is het noodzakelijk dat de drainagediepte van diverse door het gebied lopende beken wordt verhoogd. Dat geldt vooral voor de Oekense Beek, de Rhienderense Beek en de Haarsloot. Verondieping van de beken is daarbij een belangrijk element. Door het hele beekstelsel gelijk op een natuurlijker leest te schoeien, kan daarbij een belangrijke meerwaarde worden verkregen. De aanvullende N2000-maatregelen zijn gericht op aanleg van poelen voor kamsalamander en omvorming van ongeveer 100 hectare landbouwgrond naar nieuwe natuur.

De maatregelen voor PAS en N2000 moeten nog verder worden uitgewerkt. Voor de hydrologische aspecten van het grondwater en oppervlaktewater is in opdracht van het waterschap een hydrologisch model opgesteld. Met de ecologische analyse en de hydrologische modellen kunnen de gewenste maatregelen en effecten worden uitgewerkt.

Zie Bijlage 5 PAS-maatregelen Landgoederen Brummen en Bijlage 6 Maatregelen PAS en Natura2000.

Dit zijn de feitelijke, losse beleidsopgaven. WaardeVOL Brummen zet zich in voor integraal realiseren/functiestapeling/slimme functiecombinaties en speelt in op gewenste en ongewenste effecten van b.v. klimaatverandering.

Klimaatcorridor

De klimaatcorridor verbindt het bekenlandschap van de IJsselvallei met de Baakse Beek en de Winterswijkse beken en sluit aan op beeklandschappen in Duitsland. Aansluitend aan het projectgebied loopt er een corridor via de Empese en Tondense Heide en het Lampenbroek naar de Beekbergse Beek. Voor deze klimaatcorridor is circa 10 ha gereserveerd.

Zie Bijlage 7 Klimaatcorridors.